

STORTINGET

Innst. 117 L

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 49 L (2021–2022)

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall etter august 2020 (økonomiske tiltak i møte med pandemien: midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall)

Til Stortinget

Sammendrag

Regjeringen opplyser i proposisjonen at den har besluttet å gjeninnføre tilskuddsordningen for foretak med stort omsetningsfall (i proposisjonen også omtalt som «kompensasjonsordningen») hjemlet i lov 18. desember 2020 nr. 156 om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall etter august 2020. Lovens formål er å etablere en midlertidig ordning for tilskudd til foretak med stort omsetningsfall som følge av koronapandemien, jf. lovens § 1. Ordningen åpner for å gi bedrifter tilskudd når koronapandemien og smitteverntiltak begrenser mulighetene for å drive næringsaktivitet, ved at bedrifter kan søke om støtte til faste uunngåelige kostnader. De nærmere bestemmelser om tilskudd er gitt i forskrift 4. juni 2021 nr. 1792 til utfylling og gjennomføring av lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall etter august 2020 for tilskuddsperioder etter februar 2021 (i proposisjonen også omtalt som «kompensasjonsforskriften»). Hensikten med ordningen er at flere bedrifter skal komme seg gjennom pandemien, og at arbeidsplasser skal trygges. Regje-

ringen foreslår på denne bakgrunn å videreføre ordningen.

Regjeringen foreslår videre visse endringer i ordningen, blant annet å åpne for at det kan stilles vilkår for å beholde tilskuddet. Dette vil etter forslaget kunne gjøres i form av krav om tilbakebetaling av mottatt tilskudd. Det foreslås at tilbakebetalingskrav ikke skal gis tilbakevirkende kraft, og vil bare gjelde for tilskudd for tilskuddsperioder fra og med november 2021. Etter forslaget kan krav om tilbakebetaling stilles for situasjoner hvor det inntreer særskilte omstendigheter. I høringsnotatet som omtales i proposisjonen, foreslo regjeringen å stille forskriftskrav om tilbakebetaling om foretaket går med overskudd året under ett, og før foretaket vedtar utdelinger. Departementet opplyser i proposisjonen at disse to forholdene derfor er eksplisitt trukket frem i den foreslåtte forskriftshjemmelen. Disse kravene foreslås ikke satt for tildeling av tilskudd i form av kompensasjon for tapt varelager, som er en egen ordning støtte rettslig sett, men som er regulert i samme forskrift som kompensasjonsordningen.

Videreføring av kompensasjonsordningen forutsetter at Stortinget bevilger tilskuddsmidler og midler til forvaltning av ordningen, jf. omtale i pkt. 2.8 i Prop. 51 S (2021–2022) Endringer i statsbudsjettet 2022 (...) (økonomiske tiltak i møte med pandemien og ekstraordinære strøm utgifter).

Ordningen forutsetter også at EFTAs overvåkingsorgan, ESA, godkjenner vilkårene for støtte til tapt varelager.

Departementet opplyser i proposisjonen at Brønnøysundregistrene, Revisorforeningen og Regnskap Norge har vært konsultert i arbeidet med utforming av det foreslåtte regelverket i tråd med kravene i utredningsinstruksen (kgl.res. 19. februar 2016) om tid-

lig involvering av berørte parter, så langt det er hensiktsmessig.

Nærings- og fiskeridepartementet sendte 23. desember 2021 høringsnotatet Høring – forslag til endringer i tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall på offentlig høring. Høringsnotatet inneholdt både forslag om lovendringer, og forslag om endring i forskriften. Høringsfristen var 4. januar 2022 kl. 14.

Høringsinnspill som er knyttet til lovendringene er beskrevet eller gjengitt ulike steder i proposisjonen. I tillegg har departementet mottatt høringsinnspill som knytter seg direkte til forskriftsbestemmelsene. Departementet viser i proposisjonen til at det er lovendringene som fremmes for Stortinget for behandling og vedtak. Det er imidlertid helheten som er avgjørende for næringslivet, og mottatte innspill knyttet til forskriftsbestemmelsene er referert eller omtalt i proposisjonen der innspillene er knyttet til Stortingets vurdering av utforming av lovens forskriftshjemler (lovbestemmelsene). Departementet opplyser i proposisjonen at det vil arbeide videre med selve forskriftsbestemmelsene, og vurdere høringsinnspill som er mottatt, men ikke referert i proposisjonen. De beskrevne forskriftsendringene forutsetter Stortingets vedtak av forslagene i proposisjonen. Departementet planlegger at forskriften skal tre i kraft samtidig med loven, jf. omtalen i siste avsnitt i kap. 2 i proposisjonen.

Krav om tilbakebetaling ved overskudd året under ett er omtalt i kapittel 3 i proposisjonen.

Departementet har omtalt utbyttebegrensning og krav om tilbakebetaling før utdeling i kapittel 4 i proposisjonen.

Kapittel 5 i proposisjonen omhandler andre endringer og innspill. I pkt. 5.1 omtales tidsperiode for tilskuddsordningen. Kompensasjon for tapt varelager er omtalt i pkt. 5.2. Kontroll og pålegg om å gi opplysninger er omtalt i pkt. 5.3. Departementet omtaler høringsinnspill om ytterligere forhold i pkt. 5.4 i proposisjonen.

I kapittel 6 i proposisjonen omtaler departementet de økonomiske og administrative konsekvensene. Dette omfatter konsekvenser både for det enkelte foretak og dets aksjeeiere/deltakere/medlemmer, og for det offentlige.

Merknader til de enkelte lovbestemmelsene er tatt inn i kapittel 7 i proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Frode Jacobsen, lederen Eigil Knutsen, May Britt Lagesen, Tellef Inge Mørland og Mona

Nilsen, fra Høyre, Tina Bru, Mahmoud Farahmand, Heidi Nordby Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet, Kjerstin Wøyen Funderud, Sigbjørn Gjelsvik og Geir Pollestad, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi og Roy Steffensen, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til Prop. 49 L (2021–2022).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti, slutter seg til regjeringens lovforslag med unntak av § 2 andre ledd og § 6a første ledd.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«I lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall etter august 2020 (økonomiske tiltak i møte med pandemien: midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall) gjøres følgende endringer:

§ 2 andre ledd skal lyde:

(2) Tilskuddsordningen gjelder perioden fra 1. september 2020 til og med 28. februar 2022.

Ny § 6a første ledd skal lyde:

(1) Departementet kan i forskrift gi regler om at foretak som får utbetalt tilskudd, skal tilbakebetale tilskuddet helt eller delvis som følge av omstendigheter som inntreffer fra og med tilskuddsperioden og frem til og med 31. desember 2023. For tilskuddsperioder fra og med november 2021 skal det stilles slikt krav knyttet til at foretaket går med overskudd eller foretar utdelinger.»

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til at regjeringen i proposisjonen foreslår å gjeninnføre tilskuddsordningen for foretak med stort omsetningsfall, som ofte omtales som den nasjonale kompensasjonsordningen. Dette flertallet påpeker at formålet med ordningen er å unngå konkurser i bedrifter som normalt er lønnsomme, og sikre grunnlaget for trygge og gode arbeidsplasser fremover.

Dette flertallet støtter at regjeringen tar grep for å sikre at ordningen målrettes mot dem som har størst behov for tilskudd. Fellesskapets penger skal brukes ansvarlig, og på en måte som kommer vanlige folk og samfunnet som helhet til gode. Det er positivt at det stilles tydeligere krav og at det innføres kriterier som sikrer at bedrifter som har store overskudd og kan utbe-

tale utbytte, ikke lenger vil kvalifisere til ordningen. Dette flertallet viser til at ordningen har vært på høring, og at regjeringen har lyttet til innspill som har kommet. Dette flertallet peker på at regjeringen vil angi nærmere i forskrift hvordan kriteriet om overskudd skal operasjonaliseres, herunder om de regnskapsår som omfattes av pandemien, kan ses i sammenheng, og hva som vil være en rimelig terskelverdi for overskudd innenfor ordningen.

Dette flertallet viser til at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er enig om at eiere som øker sin egen lønn eller bonus i stedet for å utbetale utbytte, der formålet er å unngå tilbakebetalingskrav, vil omfattes av en omgåelsesbestemmelse. Det samme gjelder utbetaling av bonuser og økning av lederlønn som utbetales for å senke overskudd for å unngå tilbakebetalingskrav. Dette flertallet legger til grunn at denne enigheten vil følges nøye opp av regjeringen i forskrift.

Dette flertallet viser til at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er enig om at maksimalt støttebeløp per bedrift/konsern settes til 7,5 mill. kroner per måned i desember 2021 og januar 2022 og 4 mill. kroner i november 2021 og februar 2022. Dette flertallet vil understreke at kompensasjonsordningen ikke skal videreføres ut over 28. februar 2022.

Dette flertallet viser til at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er enig om at maksimalkompensasjonen skal reduseres fra 85 pst. i månedene november 2021, desember 2021 og januar 2022 til 70 pst. i måneden februar 2022. Dette flertallet legger til grunn at regjeringen følger dette opp i forskrift.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Ny § 6a første ledd skal lyde:

(1) Departementet kan i forskrift gi regler om at foretak som får utbetalt tilskudd, skal tilbakebetale tilskuddet helt eller delvis som følge av omstendigheter som inntreffer fra og med tilskuddsperioden og frem til og med 31. desember 2023.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre fremhever at staten har en viktig rolle i å bidra til trygghet og forutsigbarhet for innbyggerne og næringslivet så lenge pandemien varer. Kompensasjonsordningen bidrar til å dekke faste, unngåelige kostnader når pandemien og smitteverntiltak begrenser mulighetene for å drive næringsaktivitet. Disse medlemmer er opptatt av at kompensasjonsordningen skal bidra til at ellers levedyktige bedrifter som blir rammet av innngripende tiltak knyttet til pandemien, får tilstrekkelig hjelp til å komme seg gjennom en krevende periode, og at ordningene skal være så enkle og ubyråkratiske som mulig. Det har vært disse medlem-

mers tilnærming gjennom hele pandemien, helt fra mars 2020 og frem til i dag.

Disse medlemmer viser til at regjeringen legger opp til å innføre krav om tilbakebetaling dersom bedrifter ønsker å dele ut utbytte eller går med overskudd. Hvordan kravene skal utformes, er ikke avklart. At regelverket ikke er avklart, bidrar til større usikkerhet for bedrifter som står i en allerede krevende situasjon. Disse medlemmer synes likevel det er positivt at regjeringen signaliserer noe vilje til å komme bedriftene i møte ved å lempe på hvordan kravene skal utformes.

Disse medlemmer registrerer at regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti er enige om at eiere som øker sin egen lønn, der formålet er å unngå tilbakebetalingskrav, skal omfattes av en egen omgåelsesbestemmelse. Det er uklart hvordan denne bestemmelsen skal håndheves og hvilke konsekvenser dette vil få. Mange eiere av små bedrifter har gjennom pandemien både droppet utbytte og redusert egen lønn. Mange har i lengre tid også stått i en krevende privatøkonomisk situasjon for å redde egen bedrift og lokale arbeidsplasser. Det er svært uheldig dersom enigheten mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti nå fører til økt usikkerhet og økonomiske utfordringer for de berørte personene.

Disse medlemmer påpeker at veien ut av koronapandemien innebærer at norske bedrifter som har vært nødt til å redusere aktiviteten og opplevd omsetningsfall, har behov for å omstille seg til lønnsom drift og bygge opp igjen tapt egenkapital. Mange bedriftseiere har arbeidet hardt gjennom pandemien og klart å snu underskudd til overskudd. Å gå med overskudd vil ofte være nødvendig for å nedbetale gjeld og finansiere investeringer, og dermed få bedriften på fote igjen. Bedrifter som går med overskudd, er nødvendig for å skape trygge arbeidsplasser og en sterk økonomi.

Disse medlemmer mener det er positivt at bedriftene raskest mulig kommer tilbake i en normal driftssituasjon med positive resultater. En overskuddsbegrensning kan bidra til at bedriftene bruker lengre tid på å komme ut av pandemien, og dermed skape unødvendig usikkerhet for både eiere og ansatte i bedriftene.

Disse medlemmer merker seg at regjeringens forslag til overskuddsbegrensning kan innebære at bedrifter fremover blir trukket krone for krone dersom de går med overskudd. Dette tilsvarer 100 pst. marginalskatt på overskudd. Dette kan ytterligere svekke insentivene til å omstille bedriften og ta risiko for å oppnå lønnsomhet. Disse medlemmer minner om at formålet med ordningen er å kompensere for faste, unngåelige kostnader, og at tapene som kompenseres, i mange tilfeller har oppstått som følge av myndighetskrav. Disse medlemmer merker seg ellers at støtteordningene for kulturlivet i utgangspunktet ikke

inkluderer tilsvarende krav om tilbakebetaling ved overskudd.

Disse medlemmer påpeker at bedriftene kan påvirke nivået på sitt overskudd gjennom finansielle og driftsmessige tilpasninger. I bedriftsregnskapet gjøres det også skjønnsmessige vurderinger. En overskuddsbegrensning kan derfor få vilkårlige og konkurransevridende utslag, dersom enkelte bedrifter i større grad enn andre kan tilpasse seg regelverket.

Disse medlemmer påpeker at dersom regjeringen mener det er nødvendig å etablere en form for overskuddsbegrensning, bør regjeringen vurdere tiltak for å dempe de negative virkningene. Hele pandemiperioden bør sees i sammenheng, og eventuelle underskudd fra tidligere år bør hensyntas. I tillegg kan det være fornuftig med en terskelverdi for når begrensningen trer inn, for i større grad å opprettholde insentivene til omstilling.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at eventuelle krav til tilbakebetaling i minst mulig grad svekker insentivene til omstilling og lønnsom drift. Regjeringen bør blant annet vurdere om krav skal ta hensyn til eventuelle underskudd fra 2020 og 2021.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at utbytteforbudet kan omgås, for eksempel ved at midler kan spares i bedriften og tas ut etter at eventuelle utbyttebegrensninger har utløpt. Et krav om tilbakebetaling av kompensasjon ved utbytte fremstår derfor mest som et symbolsk tiltak. Kravet kan samtidig ha negative konsekvenser, blant annet dersom kapital låses inne og ikke er tilgjengelig for produktive investeringer utenfor selskapet. Kravet gjør regelverket mer komplekst og medfører kostnader til kontroll i flere år fremover.

Disse medlemmer anfører derfor at det ikke bør stilles krav om tilbakebetaling av kompensasjon dersom bedrifter betaler utbytte.

Disse medlemmer merker seg at regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti er enige om at kompensasjonsordningen skal avsluttes 28. februar 2022. Ordningen kan ha negative samfunnsøkonomiske konsekvenser dersom den varer for lenge. Det er derfor riktig at ordningen avsluttes når vesentlige smitteverntiltak er avviklet. Disse medlemmer er ikke kjent med at regjeringen har varslet at dette vil være tilfellet 28. februar 2022, og stiller derfor spørsmål ved om sluttdatoen bør lovfestes. Disse medlemmer støtter derfor regjeringens forslag om at departementet skal kunne fastsette ordningens varighet i forskrift.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre vili forbindelse med ordningen med kompensasjon for tapt varelager vise til at det i denne situasjonen må være adgang til å kunne gi bort mat til veldedige formål uten at det medfører krav om skatt og merverdiavgift ved eksempelvis å gjøre bruk av eksisterende unntaksbestemmelser.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne mener det er manglende oppmerksomhet om situasjonen for nye foretak startet etter 2019 knyttet til smittevernrestriksjoner, og at foreslåtte støtteordninger ikke ivaretar foretakene på en god nok måte. Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at det skal opprettes en tilskuddsordning som omfatter også nye foretak samt bedrifter som av andre grunner faller utenfor tilskuddsordningen for foretak, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen opprette en søknadsbasert tilskuddsordning (ventilordning) for bedrifter som ikke i tilstrekkelig grad omfattes av eller faller utenfor tilskuddsordningen for foretak.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at tilskuddsordningen for foretak er en viktig og nødvendig ordning og støtter gjeninnføring av denne. Disse medlemmer mener imidlertid at videreføring av ordningen til og med februar 2022 ikke er tilstrekkelig, og vil vise til forslag i forbindelse med behandling av Prop. 51 S (2020–2021) om at tilskuddsordningen videreføres til 1. april 2022.

Disse medlemmer mener at forslagene til innstramninger i tilskuddsordninger er sterkt byråkratiserende og vil gi masse merarbeid for både foretak og kontrollmyndigheter i en tid der alle krefter bør konsentreres om å sikre flest mulig bedrifter og arbeidsplasser gjennom perioden med smittevernrestriksjoner. Disse medlemmer mener at innstramningene som lovforslaget åpner for, fremstår som politiske markeringer som vil kunne ha som konsekvens at foretak som rammes av smittevernrestriksjoner, allikevel ikke vil kvalifisere for støtte etter ordningen. Disse medlemmer viser til at innstramninger med tilbakebetalingskrav gjør at måten virksomheten har innrettet driften på, vil kunne få store konsekvenser. Disse medlemmer vil i denne sammenheng vise til foretak som har valgt å tilpasse lønn og utbytte til bedriftens økonomi. Videre vil ordningen med tilbakebetalingskrav ramme bedrifter som gjennom året med driftstilpasninger har skapt overskudd til tross for redusert aktivitet.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn stemme imot følgende setning i § 6a første ledd i lovforslaget: «herunder der foretaket går med overskudd eller foretar utdelinger fra foretaket».

Disse medlemmer mener at innstramningenes byråkratiserende effekt belyses godt gjennom det etterarbeidet som Brønnøysundregistrene skal foreta, og som kan strekke seg helt til 2026.

Disse medlemmer viser til forslag i forbindelse med behandlingen av Prop. 51 S (2021–2022).

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at bedriftene som søker støtte til å dekke sine faste uunngåelige kostnader, vil kunne få dekket maksimalt 85 pst. i månedene november 2021–januar 2022, og 70 pst. i februar 2022, mens ingenting i det foreslåtte regelverket er til hinder for at gårdeierne vil benytte sin maktposisjon til å fortsette å kreve inn sine husleieinntekter fullt ut. Disse medlemmer mener den nye regjeringen bør finne løsninger som sikrer at støtte som gis fra fellesskapet for å sikre arbeidsplasser, ikke bare ender opp som fortjeneste for utleierye av næringsseiendom, og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at utleierye av næringsseiendom innvilger redusert husleie til bedrifter som mottar støtte gjennom kompensasjonsordningen, med en tilsvarende prosentandel som andelen av de faste kostnadene som bedriftene ikke får dekket av staten.»

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne ser også med bekymring på signalene om regjeringens foreslåtte utbyttebegrensning. Forslaget fremstår som primært symbolsk ved at forbudet kan omgås ved å forskyve utbetalt utbytte til senere år etter begrensningene er utløpt. Utbyttekravet kan få negativ påvirkning på næringslivet og hindre små og mellomstore bedrifter i å benytte seg av nødvendige kompensasjonsordninger. Forslaget medfører både økt byråkrati og begrenser bl.a. små bedrifters økonomiske handlingsrom til å ta utbytte som lønn.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ikke innføre et krav om tilbakebetaling av tilskudd før eventuell utdeling av utbytte fra foretaket, for eksempel for å dekke nødvendige utgifter til å betale formuesskatt eller avdrag/renter på lån.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til at regjeringas forslag om forlengelse av kompensasjonsordninga for næringslivet inneholder flere forbedringer, sammenlignet med ordninga slik den har fungert gjennom pandemien hittil, herunder at det foreslås å kreve at selskaper som går med overskudd eller som vil dele ut utbytte, må betale tilbake tilskuddet de har mottatt først.

Dette medlem minner om at Rødt, i april 2020, da ordninga ble vedtatt i all hast første gang, var det eneste partiet som var tydelig i sin kritikk av ordninga. Rødt mente den ikke hadde gode nok begrensninger for å hindre at rike eiere av selskaper som mottok støtte, skulle kunne benytte statlige midler til privat berikelse. Erfaringene med ordninga har etter dette medlems mening vist oss at det var helt riktig å advare mot konsekvensene av ikke å stille tilstrekkelige krav til mottakerselskapene og deres eiere.

Dette medlem viser til at ordninga, slik den ble administrert av det borgerlige flertallet i forrige periode, har blitt utsatt for krass kritikk fra en lang rekke økonomer, fordi den har skapt store skjevheter, der småbedrifter har slitt med å få støtten de trengte, mens den ble en melkeku for de største selskapene. Flere grundige analyser av bedriftene som har mottatt penger fra fellesskapet, gjennomført av blant annet Klassekampen og E24, har vist at de manglende kriteriene har gjort at noen av landets største selskaper har mottatt til sammen mange milliarder kroner – helt unødvendig.

Dette medlem viser til at ordninga har blitt forlenget ved flere anledninger. Da den første forlengelsen ble vedtatt i desember 2020, stod ikke lenger Rødt alene om å ønske å stille strenge krav – vi sto sammen med Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne. Og da ordninga ble forlenget forrige gang i juni 2021, var det en samlet rødgrønn opposisjon – inkludert begge de nåværende regjeringspartiene – som stemte for Rødts forslag som krevde at selskaper som skulle få støtte, ikke skulle få lov til å betale ut utbytte, eller «betale ut bonuser, kjøpe tilbake egne aksjer, eller øke lederlønninger eller styrehonorarer med mindre støtten de hadde mottatt først ble tilbakebetalt».

Selv om de nåværende regjeringspartiene kom sent på banen med sin kritikk av ordninga i forrige periode, mener dette medlem at de nå har alle muligheter til å legge fram en bedre, og mer rettferdig ordning. En ordning som målrettes mot små bedrifter som trenger hjelp for å redde flest mulig arbeidsplasser, mens den i større grad overlater til landets økonomiske elite å dekke tapene sine selv.

Dette medlem støtter derfor opp om de foreslåtte begrensningene som er ment å sikre at mottatt tilskudd ikke skal gå til urimelig overskudd eller til utbytte for aksjonærene dersom tilskuddet ikke først tilbakebetales, et forslag som Rødt fremmet allerede i april 2020.

Dette medlem mener derfor at regjeringas forslag ikke går langt nok i å sikre at fellesskapets penger ikke på ny havner i lommene til rike enkeltpersoner, og viser til høringsvaret fra LO, som foreslår at det innføres tilsvarende vilkår som for overskudd og utbytte for lederlønninger, bonuser og styrehonorarer. Dette medlem merker seg at forliket mellom regjeringa og Sosialistisk Venstreparti omtaler problemstillinga, og

at flertallet legger til grunn at økning av lønn eller bonus til eier eller til selskapsledere som har til hensikt å senke overskudd, ikke skal kunne brukes til å unngå tilbakebetalingskrav, men at bl.a. utbetalinger av bonuser som sådan tilsynelatende ikke skal reguleres.

De tte medlem forventer at regjeringen håndhever disse potensielle omgåelsesmulighetene strengt og holder Stortinget orientert om disse kravene ikke skulle vise seg å fungere etter intensjonen. De tte medlem viser i den forbindelse til Rødts forslag i Innst. 600 S (2020–2021) om å innføre strengere begrensninger enn det som nå foreslås, et forslag som fikk støtte av Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

«Stortinget ber regjeringen forskriftsfeste at virksomheter som mottar støtte fra kompensasjonsordningen for næringslivet fra og med stønadsmåned mars forplikter seg til ikke å betale ut bonuser, kjøpe tilbake egne aksjer, eller øke lederlønninger eller styrehonorarer i 2021 og 2022, med mindre mottatt støtte først tilbakebetales.»

De tte medlem viser videre til at LO i sitt høringsvar også anbefaler å hindre at støtte kanaliseres ut til lavskattelend og skatteparadis, og at det derfor ikke bør gis støtte til bedrifter som har morselskap utenfor EØS-området eller på Kypros, i Irland eller Luxembourg. De tte medlem viser til at et lignende forslag om å utelukke selskaper med morselskap i skatteparadis i Innst. 233 S (2020–2021), ble støttet av Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne i tillegg til Rødt.

På denne bakgrunn fremmer de tte medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre nødvendige krav for å sikre at bedrifter som har morselskap i skatteparadis, land utenfor EØS-området eller på Kypros, i Irland eller i Luxembourg, skal utelukkes fra å kunne motta støtte.»

De tte medlem viser til at verken regjeringens forslag eller forliket med Sosialistisk Venstreparti forsøker å finne løsninger på hvordan man kan unngå det velkjente og sterkt kritiserte problemet med at kompensasjonsordningen i praksis ender opp med å redusere tap for de store gårdeierne, siden de i sin tur er mottakere av en stor andel av de faste kostnadene som bedriftene mottar støtte for å dekke. De tte medlem minner om at Rødt i tidligere runder gjentatte ganger har foreslått at det bør utformes krav overfor de store gårdeierne, for å sikre at de bidrar til dugnaden i form av å innvilge redusert husleie til bedrifter som behøver støtte fra fellesskapet.

De tte medlem mener det er svært viktig for legitimiteten til de statlige støtteordningene at misbruk av-

dekkes, og at det med flere krav også følger et større behov for at det føres streng kontroll. De tte medlem mener derfor det er bra at regjeringa i Prop. 51 S (2021–2022) foreslår flere bevilgningsøkninger til opprettelse av et støtteregister og til kontroll av ordningen, også i årene som kommer.

De tte medlem viser til at en uforholdsmessig stor andel av støtten som har blitt utdelt i tidligere runder, har gått til et lite knippe storselskaper, og at regjeringen foreslår å redusere maksimalt tilskuddsbeløp per måned til 7,5 mill. kroner for å målrette støtten mot små foretak. De tte medlem mener at ordningen bør målrettes enda mer, og støtter forslaget i det inngåtte forlik med Sosialistisk Venstreparti om at maksimalt beløp per måned reduseres til 4 mill. kroner i november 2021 og februar 2022.

De tte medlem viser til at regjeringen foreslår å heve taket for samlet tilskudd til et konsern i perioden etter mars 2021 fra 100 til 120 mill. kroner, selv om næringsministeren i brev av 18. januar 2022 med svar på anmodning om informasjon om Prop. 49 L (2021–2022) oppgir at det så langt bare er 22 foretak som samlet har mottatt mer enn 15 mill. kroner fra ordningen. De tte medlem mener det er viktig at ordningen først og fremst innrettes mot små foretak, og foreslår derfor å redusere det maksimale taket for samlet tilskudd fra 100 til 80 mill. kroner, noe som anslås å gi et redusert bevilgningsbehov på 150 mill. kroner.

De tte medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen redusere taket for samlet tilskudd til et konsern i perioden etter mars 2021 fra 100 mill. til 80 mill. kroner.»

Komiteens medlem fra Venstre ser med bekymring på at regjeringen i Prop. 49 L (2021–2022) foreslår å avslutte kompensasjonsordningen allerede 28. februar 2022, uten at det per i dag er avklart om alle smitteverntiltak som begrenser normal drift, er avsluttet før denne datoen. De tte medlem mener at kompensasjonsordningen må gjelde så lenge bedrifter er hindret i å ha normal drift på grunn av smitteverntiltak innført av myndighetene. De tte medlem understreker samtidig at forlengelse av kompensasjonsordningen ut over det som er nødvendig, har negative konsekvenser for omstillingen og fleksibiliteten i norsk næringsliv.

De tte medlem mener regjeringen umiddelbart bør komme tilbake til Stortinget med forslag om forlengelse av kompensasjonsordningen dersom smittesituasjonen begrenser den økonomiske aktiviteten i næringslivet etter 28. februar 2022.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne støtter gjeninnføring av tilskuddsordningen

for foretak med stort omsetningsfall. Dette medlem viser videre til at nedstengingen som følge av spredningen av omikron-viruset har rammet serveringsbransjen uforholdsmessig hardt. Svært mange aktører i serveringsbransjen er avhengig av alkoholomsetning for å få økonomien til å gå rundt. Dette medlem understreker at selv om enkelte aktører i serveringsbransjen klarer å gå med et lite overskudd i 2021, blant annet som følge av permitteringer og nedskjæringer, er en skjenkestopp for alle praktiske formål et næringsforbud for mange aktører. Dette medlem mener derfor at et krav om tilbakebetaling av støtte fra serveringsbransjen er helt urimelig.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen unnta serveringsbransjen fra krav om tilbakebetaling ved overskudd året under ett.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Ny § 6a første ledd skal lyde:

(1) Departementet kan i forskrift gi regler om at foretak som får utbetalt tilskudd, skal tilbakebetale tilskuddet helt eller delvis som følge av omstendigheter som inntreffer fra og med tilskuddsperioden og frem til og med 31. desember 2023.

Forslag fra Høyre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sørge for at eventuelle krav til tilbakebetaling i minst mulig grad svekker insentivene til omstilling og lønnsom drift. Regjeringen bør blant annet vurdere om krav skal ta hensyn til eventuelle underskudd fra 2020 og 2021.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen opprette en søknadsbasert tilskuddsordning (ventilordning) for bedrifter som ikke i tilstrekkelig grad omfattes av eller faller utenfor tilskuddsordningen for foretak.

Forslag fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen sørge for at utleiende av næringseiendom innvilger redusert husleie til bedrifter som mottar støtte gjennom kompensasjonsordningen,

med en tilsvarende prosentandel som andelen av de faste kostnadene som bedriftene ikke får dekket av staten.

Forslag fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen ikke innføre et krav om tilbakebetaling av tilskudd før eventuell utdeling av utbytte fra foretaket, for eksempel for å dekke nødvendige utgifter til å betale formuesskatt eller avdrag/renter på lån.

Forslag fra Rødt:

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen innføre nødvendige krav for å sikre at bedrifter som har morselskap i skatteparadis, land utenfor EØS-området eller på Kypros, i Irland eller i Luxembourg, skal utelukkes fra å kunne motta støtte.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen redusere taket for samlet tilskudd til et konsern i perioden etter mars 2021 fra 100 mill. til 80 mill. kroner.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen unnta serveringsbransjen fra krav om tilbakebetaling ved overskudd året under ett.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité med følgende unntak:

§ 2 andre ledd fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti.

§ Ny 6a første ledd fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall etter august 2020 (økonomiske tiltak i møte med pandemien: midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall)

I

I lov 18. desember 2020 nr. 156 om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall etter august 2020 gjøres følgende endringer:

§ 2 andre ledd skal lyde:

(2) *Tilskuddsordningen gjelder perioden fra 1. september 2020 til og med 28. februar 2022.*

§ 5 første ledd nytt siste strekpunkt skal lyde:

- Det har ikke inntruffet omstendigheter som innebærer at foretaket har plikt til tilbakebetaling etter regler gitt i medhold av § 6a.

§ 6 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Tilskudd i form av kompensasjon for varelager som går tapt på grunn av myndighetenes smitteverntiltak, kan beregnes med utgangspunkt i anskaffelseskostnad.

§ 6 andre ledd skal lyde:

(2) Departementet gir forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf, herunder regler om beregningen av tilskuddet, fastsettelse av *prosenttall og justeringsfaktor*, hvilke kostnader som omfattes, øvre grenser for tilskudd som kan gjelde for det enkelte foretak eller samlet for konsern, samt særskilte regler for konserninterne kostnader og omsetning.

Ny § 6a skal lyde:

§ 6a *Krav om tilbakebetaling som følge av særlige omstendigheter*

(1) *Departementet kan i forskrift gi regler om at foretak som får utbetalt tilskudd, skal tilbakebetale tilskuddet helt eller delvis som følge av omstendigheter som inntrer fra og med tilskuddsperioden og frem til og med 31. desember 2023. For tilskuddsperioder fra og med november 2021 skal det stilles slikt krav knyttet til at foretaket går med overskudd eller foretar utdelinger.*

(2) *Krav på tilbakebetaling av tilskudd er tvangsgrunnlag for utlegg.*

§ 7 første ledd skal lyde:

(1) Tilskuddsmyndigheten kan pålegge offentlige myndigheter eller private rettssubjekter, uten hinder av taushetsplikt, å gi opplysninger som er nødvendige for fastsetting av tilskudd etter denne loven, kontrollen av dette, *eller kontrollen av om foretaket skal tilbakebetale tilskuddet helt eller delvis.*

II

Loven trer i kraft straks.

Oslo, i finanskomiteen, den 20. januar 2022

Eigil Knutsen

leder

Sigbjørn Gjelsvik

ordfører

